

14 12 2011

RJ-L Nr. 442

AVIZ

**la proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii nr.125-XVI
din 11 mai 2007 privind cultele religioase și părțile lor componente**

(nr. 2534 din 18.11.2011)

Direcția juridică a examinat proiectul de lege sus-nominalizat, prin prisma prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și a prevederilor Legii privind actele legislative nr.780/2001 și expune următoarele considerente.

I. Observații generale:

1. Proiectul legii a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern, aprobat prin Hotărârea nr.851 din 17 noiembrie 2011, fapt ce corespunde art.73 din Constituție și prevederilor art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Conform notei informative, scopul elaborării proiectului de lege, propus spre examinare, este includerea de către Guvernul Republicii Moldova în documentele de politici drept obiectiv revizuirea prevederilor Legii nr.125-XVI din 11 mai 2007 privind cultele religioase și părțile lor componente.

3. În conformitate cu art.23 din Legea privind actele legislative nr.780/2001, odată cu prezentarea proiectului de lege spre examinare în Parlament, la varianta finală a proiectului de act legislativ trebuie să fie anexat dosarul de însoțire, ceea ce în cazul dat nu s-a respectat, cu excepția notei informative.

Luînd în considerație faptul că, proiectul de lege conține un șir de formulări și expresii ambigue, considerăm necesar efectuarea unei expertize lingvistice, conform prevederilor art.22 din Legea sus-numită, care are menirea de a contribui la asigurarea utilizării corecte a terminologiei și la perfecționarea limbajului actului legislativ.

4. Este de precizat că, Legea privind cultele religioase și părțile lor componente a fost expertizată de către Consiliul Europei și a făcut obiectul mai multor Rezoluții interimare ale CM al CoE din punct de vedere a conformității cu

Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și cu cadrul normativ al Consiliului Europei.

II. În vederea respectării procedurilor tehnicii legislative, la proiectul supus avizării menționăm următoarele:

1. Constituția Republicii Moldova statuează la art.31 unul dintre cele mai importante drepturi fundamentale ale omului – libertatea conștiinței. Această libertate acordă oricărei ființe umane dreptul de a avea o opinie, o credință, neputînd fi constrînsă să facă un act împotriva convingerilor sale, dar și dreptul de a nu avea o credință sau convingere.

Prevederile art.31 din Constituție conțin referiri la cultele religioase – structuri ce formează baza libertății religiei. Astfel, cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.

În legătură cu noțiunea de cult, conform literaturii de specialitate, se impune precizarea că ea are două accepțiuni – prima definind cultul ca o asociație, o organizație religioasă, iar cea de a doua referindu-se la ritualul practicat. În ambele accepțiuni cultul religios semnifică exteriorizarea unei credințe religioase, atît prin unirea celor de aceeași credință într-o asociație religioasă (biserica sau cult), cît și prin ritualurile cerute de acea credință religioasă – procesiuni, adunări etc.

Prin proiectul supus avizării se propune de a substitui sintagma „cult religios” cu sintagma „organizație religioasă”. Totodată, se introduce o noțiune nouă „entitate religioasă”, care este definită ca *”orice structură religioasă, cu personalitate juridică, care își desfășoară activitatea pe teritoriul Republicii Moldova”*. Reieșind din definirea acestei noțiuni, conform prevederilor proiectului de lege, constatăm că *”entitatea religioasă”* este aceeași *”organizație religioasă”*. Prin urmare, pornind de la cele relatate mai sus, menționăm că nu este clar care este deosebirea acestor noțiuni, precum și ce a avut în vedere autorul prin introducerea noțiunii *”entitate religioasă”* și substituirea noțiunii *”cult religios”* prin noțiunea de *”organizație religioasă”*, deoarece nota informativă nu explică acest moment. Pornind de la trăsăturile calitative ale actului legislativ stabilite în Legea nr.780/2001, conform căreia, actul legislativ trebuie să respecte condițiile legalității, clarității și preciziei, menționăm că, este necesar de a revedea aceste noțiuni, atît în sensul definirii lor cît și a utilizării acestora în cuprinsul legii.

2. La art.I pct.2 din proiect, sintagma *”Pe parcursul întregului cuprins al”* se va substitui prin sintagma *”În cuprinsul”*, sintagma *”la orice formă gramaticală”* se va exclude, iar sintagma *”la forma gramaticală corespunzătoare”* se va substitui prin sintagma *”la cazul respectiv”*.

3. Autorii menționează în nota informativă că a fost impusă necesitatea precizării înțelesului termenului *”prozelitism abuziv”*, însă reieșind din modificarea propusă de către autori, observăm că acest termen nu a fost precizat (dezvăluit), ba din contra restrîns. Astfel, întru respectarea condiției preciziei și clarității actului legislativ, este necesar de a revedea această noțiune.

4. La art.I pct.8 din proiect, referitor la modificarea art.6 alin.(1), menționăm că textul urmează a fi redactat conform cerințelor tehnicii legislative. Propunem următoarea redacție:

”la alin.(1), cuvântul ”cult” se substituie cu sintagma ”entitate religioasă”, la cazul respectiv”.

Referitor la excluderea alin.(2) al art.6, considerăm ca fiind nebinevenită această propunere, deoarece prin excluderea acestui alineat se va permite persoanelor de a face parte concomitent în două sau mai multe organizații religioase, fiind în lista fondatorilor prezentată Ministerului Justiției pentru înregistrare.

5. La pct.13 din proiect, referitor la modificarea alin.(1) al art.14, menționăm că nu este clară argumentarea autorilor referitor la acest subiect.

6. La pct.14 din proiect, referitor la modificarea art.15 menționăm că, nu este clară viziunea autorilor privitor la modificarea alin.(2) al acestui articol. Reieșind din modificările propuse referitor la substituirea sintagmei ”cult religios” prin sintagma ”organizație religioasă”, articolul 15 va fi intitulat: ”Statul și organizațiile religioase”. Prin urmare, reieșind din modificările propuse, statul nu intervine în activitatea religioasă a entităților religioase, lăsînd loc de a se înțelege că intervine în activitatea religioasă a organizațiilor religioase.

7. La pct.17 și 18 din proiect se propun modificări și completări la art.19 și 20 din Legea vizată cu referire la înregistrarea organizațiilor religioase și a părților lor componente. În nota informativă a proiectului este indicat că procedura de înregistrare a fost elucidată în privința înregistrării entităților religioase. Astfel, conform notei informative, art.19 și 20 din Lege a fost modificat și completat în partea ce ține de documentele ce urmează a fi prezentate pentru înregistrare, și anume în privința entităților religioase, care trebuie să prezinte suplimentar copiile actelor de identitate ale fondatorilor și actele ce atestă acordarea sediului. Reieșind din prevederile notei informative și ale proiectului supus avizării, constatăm neclarități în privința înregistrării entităților religioase, deoarece art.19, conform titlului și conținutului articolului, stabilește procedura de înregistrare a organizațiilor religioase, iar art. 20 stabilește procedura de înregistrare a părților componente ale organizațiilor religioase.

Totodată, menționăm că nu este clară sintagma ”actele ce atestă acordarea sediului” de la lit.g) a art.19 alin.(1) pct.17 din proiect și de la lit.g) a art.20 alin.(2) pct.18 din proiect.

Atragem atenție la prevederile alin.(3), (3¹), (8) ale art.19 și la prevederile alin. (5), (5¹) și alin.(10) ale art.20 expuse în pct.17 și 18 din proiect, care în viziunea noastră se contrazic. Astfel, este necesar de a revedea aceste norme, deoarece formulările conținute în proiect nu sînt suficient de clare, concise.

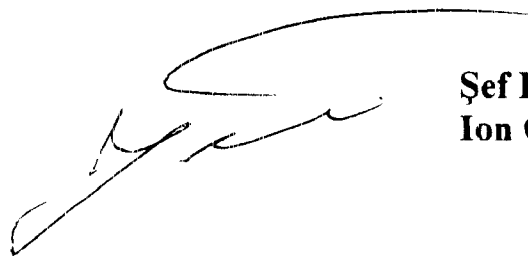
8. Art.II din proiect urmează a fi completat și expus într-o nouă redacție. Conform prevederilor art.30 din Legea nr.780/2001, dispozițiile finale și tranzitorii ale actului legislativ cuprind, de regulă, prevederi referitoare la modalitatea de

intrare în vigoare și de punere în aplicare a noilor reglementări, corelarea noilor reglementări cu cele din actele legislative preexistente și menținerea temporară a unor situații juridice născute sub imperiul reglementărilor preexistente, obligația autorităților responsabile de a executa actul legislativ, de a lua măsurile și de a efectua procedurile necesare executării.

Astfel, este necesar de a stipula expres la "Dispozițiile finale și tranzitorii", care va fi situația cultelor religioase și părților lor componente înregistrate pînă la intrarea în vigoare a modificărilor și completărilor operate prin proiectul dat. Și anume dacă vor fi supuse sau nu procedurii de reînregistrare, dacă statutele și alte documente de constituire ale cultelor religioase și ale părților lor componente vor fi valabile, sau vor urma să fie modificate și care va fi termenul.

Totodată, reieșind din faptul că într-un șir de acte legislative se utilizează noțiunea de "cult religios", drept exemplu: Legea nr.200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, Codul contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008, Legea nr.180/10.07.2008 cu privire la migrația de muncă, Legea nr. 294/2007 privind partidele politice, Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, este necesar de a stipula expres că Guvernul, în termenul stabilit va elabora și prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege, precum și va aduce actele sale normative în concordanță cu modificările și completările operate.

Referitor la oportunitatea adoptării proiectului legii, menționăm că aceasta ține nemijlocit de atribuțiile Parlamentului. Considerăm adecvat situației, în baza prevederilor Hotărîrii Parlamentului nr.377 din 18.11.2004 cu privire la modul de remitere a proiectelor de legi spre expertizare la Consiliul Europei și de implementare a recomandărilor acestuia, de a remite proiectul de lege supus avizării, spre expertizare la Consiliul Europei.

**Șef Direcție
Ion CREANGĂ**

*Ex. S.Cojocari,
tel. 268-175*